בס"ד

נחל קדומים

לרוחלת נעם תורה וחסידות
מנהר היוצא מעדן

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא

פר' עקב תשפ"א • גליון קי"א

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרנן רבוה"ק זי"ע

מליצת יושר לברכה ושפע לישראל

פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת ובקרך וצאנך ירביון וכסף וזהב ירבה לך וכל אשר לך ירבה ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך (דברים ח', י"ב-י"ד) אמר פעם אחת על זה הדרך: "פן", תבחין רבש"ע [ותפן] בדרך זה [אל] עם ישראל, לגזור על ישראל גזירות טובות. בראשונה תגזור על כל אחד מישראל פרנסה בהרחבה, היינו "**תאכל ושבעת**", ואח"כ "**ובתים טובים תבנה וישבת**", שיהיה לכל אחד דירה נאה לישב בה, ואח"כ תגזור שיהיה לכל אחד מישראל בקר וצאן לרוב, וזה "**בקרך וצאנך ירביון**", ואח"כ "**וכסף וזהב ירבה לך**", ואח"כ "**וכל אשר לך ירבה**", היינו לגדל כל אחד את בניו, ואז "**ורם לבבך**", כי אז יהיה לכל אחד מישראל הרחבת הדעת וגדלות המוחין, "**ושכחת את ה' אלקיך**", מלשון "**שכיחא מילתא**", פירוש כי אז עם הרחבת הדעת יהיה כל אחד מישראל שכיח עם ה' אלקיך לקיים בכל רגע שויתי ה' לנגדי תמיד.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמשלאן זי"ע)

פתחו לי פתח כחודו של מחט

ועתה ישראל מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה את ד' אלקיך וגו' (י, יב). מכאן דרשו חז"ל (ברכות לג ע"ב) **הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים**, ולכאורה צריך להבין הלא כתוב (קהלת ג, יד) 'והאלקים עשה שיראו מלפניו', ומפורש בקרא פרשת יתרו (שמות כ, יז) 'ויאמר משה אל העם אל תיראו, כי לבעבור נסות אתכם בא האלקים, ובעבור תהי' יראתו על פניכם לבלתי תחטאו', **מבואר אשר מאת האלקים בא אליהם היראה**. ועוד קשה קושיית הגמרא (ברכות שם) וכי יראה מילתא זוטרתא היא.

ונראה לפרש דהנה כל המדות יש להם שורש למעלה, ואם האדם מעורר פעולת המדה למטה אזי נעשה אתערותא מתתא לעילא, וממילא שוב נשפע עליו מעילא לתתא, ובנקל לו לבוא לשלימת המדה ההוא.

והנה בכל המדות לפעמים אף כשאין לו אתערותא דלתתא, השם יתברך ברוב רחמיו משפיע עליו מעילא משורש שלמעלה, בלי שום פעולת האדם, לא כן מדת היראה כאשר ניתן הבחירה בידו מוכרח להיות מקודם אתערותא דלתתא.

וזהו שאמר הכתוב **מה ד' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה** פירוש שהוא **מילתא זוטרתא, רק לעשות אתערותא דלתתא** על דרך **'פתחו לי פתח** [אחד של תשובה] **כחודו של מחט'** [ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא זי"ע)

שכל ישראל יעשו פירות בעבודת ה'

לא יהי' בך עקר ועקרה ובבהמתך (דברים ז, טז). ישראל קדושים עושים תמיד **פירות בעבודת השי"ת**, כי כל אחד מישראל הוא נצר מטעו של הבורא ית"ש, שנטעו על מנת לעשות פירות טובים ומתוקים בתורה ובמצוות ובמעשים טובים, כדי שיוכל השי"ת להתפאר בהם. והברכה היא, "**לא יהי' בך עקר ועקרה**", **שלא יהי' מכם אחד שאינו עושה פירות בעבודת השי"ת**. ולא רק שבעסק התורה והמצוות לא יהי' בכם עקר שאינו מוליד, אלא אפילו "**ובבהמתך**" פירוש **בענינים גשמיים** כמו אכילה ושתי' ושינה ודומיהן, ג"כ לא תהי' פעולתכם פעולה עקרה שאינה עושה פירות, **אלא שתהיו מכוונים בכל מעשיכם הגשמיים לשם שמים, וממילא גם בזה תעשו שורש למטה ופרי למעלה.**

ומוסיף הכתוב "**והסיר ד' ממך כל חולי**", כי מאחר שתהיו דבקים בעבודת הבורא, והן בעסק הרוחני והן בעסק הגשמי תהיו עושים פירות בעולמות העליונים, ממילא יסיר ד' מכם כל חולי, שהרי אתם עוסקים בעבודת המלך לעשות לו נחת רוח, וצריכים אתם להיות בריאים ושלמים שקטים ושלוים לעבודתו ית"ש. וגם אין אתם צריכים לזיכוך ע"י יסורים, לפי שעסק העבודה מטהר ומזכך אתכם מכל סיג ופגם. ולכן "**כל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם בך**", ולא עוד אלא "**ונתנם בכל שונאך**", שיקויים בכם "**נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתיך**" (ישעי' מג, ג), שהם יסבלו יסורים תחתינוא.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק זי"ע)

מהנחל

גחלי אש בקצירת האומר

שמחה גדולה בעולמות העליונים

והי' עקב תשמעון. ארז"ל (בר"ר מב, ג) אין "והי'" אלא לשון שמחה. רמז כאן הכתוב, **דעקב השמיעה בקול השי"ת נעשה שמחה גדולה בעולמות העליונים**, שאין שמחה לפניו יתברך כשמחה זו, כשרואה איך קרוץ מחומר בעולם השפל מתגבר על כל המניעות ועוסק בתורה ובמצוות לכבודו ית'.

(כ"ק מרן רבינו הנחל יצחק זי"ע)

הכנה והשגה בתוה"ק ע"י שמחה

ארז"ל אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, וכן לדבר הלכה. שבלתי ניתן להבין דברי תורה אלא מתוך שמחה. כי שמחה מביאה לפתיחת הלב, ועי"ז מתיישבים דברי תורה בלבו כראוי.

וכניל"פ דברי הכתוב "**והי' עקב תשמעון**". דארז"ל אין "**והיה" אלא לשון שמחה**. דאם תהיו בשמחה, "**עקב תשמעון**" בסופו של דבר תשמעו ותבינו היטב את דברי התוה"ק. וס"ת של **והיה' עקב' תשמעון'** הוא "**הבן**", שההבנה בתורה תבא ע"י מדת השמחה. והרמז בסופי תיבות, כי השמיעה וההבנה מגיעה בסוף, "**עקב - בסוף**". וכמ"ש "ויהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח ד'", שכאשר מתדבקין בשמחה של מצוה, בסופו של דבר זוכין להשראת השכינה, ולהשגה בתוה"ק.

(כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע)

א. והוסיף רבינו הנה מיום **ט"ו באב** נוהגים כבר לברך איש את רעהו בברכת "**כתיבה וחתימה טובה**", וכבר נושאים עין למרום להתברך בשנה טובה ומתוקה בין ברוחניות ובין בגשמיות. ויהי רצון שאנו נזכה להושע תיכף ומיד בכל הענינים עוד לפני ימי הדין והרחמים, וממילא יהיה כל עבודתינו בחודש הרחמים והסליחות בלתי לד' לבדו, למען שמו ית' באהבה. ונכוין בתפלתינו "בשם כל ישראל", ובפרט בשביל אותם מאחינו בני ישראל שאין יודעים עדיין כיצד להתפלל, ודינם כתינוקות שנשבו, הרחמנות עליהם גדולה עד אין שיעור. ועלינו לכוין להתפלל בעבורם. ואמרנו בס"ד ברמז הכתוב (שמות לא, טז) "**ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת קודש באופן שזה ישפיע שכל בני הדור ישתנו למוטב ויהיו שומרי שבת כראוי.** וכאשר כל ישראל ישמרו שבת אחת כהלכתה מיד תבוא הגאולה כמאז"ל (שמו"ר כה, יב), וישאר העולם בבחינת יום שכולו שבת, וזהו "ברית עולם", שמהשבת האחת יהי' ברית נצחית של יום שכולו שבת.

חלוקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגה"ח ר' זרח רוזנטל שליט"א

"עוברי בעמק הבכא מעין ישיתוהו"

נכספה וגם כלתה נפשי – ההשתוקקות והכיסופין בא"י

מעשה כריית השיתין בביהמ"ק

מעשה מופלא נמצא **בחז"ל** בכמה מקומות (מכות י"א ע"א), שדוד המלך עסק בהכנות לבנין בית המקדש הראשון ולצורך זה כרה את **השיתין** - החלל שדרכו יורדים הנסכים מהמזבח לתהום.

והנה דברים מופלאים בענין זה מובא בחגיגה (י"ב ע"ב), שכאשר הבדיל ה' ביום השני של הבריאה בין המים התחתונים למים העליונים, **נתפרשו המים התחתונים בבכיה** (וע"כ נקראים 'מים בוכים'), ואמרו: אוי לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליוצרינו, "**אנן בעינן למהוי קדם מלכא!**" מה עשו, **העיזו פניהם ובקעו התהומות לעלות ולשטוף העולם, עד שגער בהן הקב"ה וכינסן למקומם בתהום ע"י שסגר התהום בחרס.**

ובספה"ק סודי רזיא פ"ה מובא, שעל החרס כתוב שם המפורש של **ע"ב אותיות**, וסביבו הפסוק "**יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו**".

והשתא נבוא להמשך המעשה: כאשר דוד המלך הגיע בכריית השיתין לאותו חרס ורצה ליטלו משם, **התחיל החרס לדבר בהגבהת קול** ואמר: **אל תטלני מכאן שאני כבוש על התהום שלא יעלה לשטוף את העולם.** ולא שמע דוד לדבריו ונטלו. **ופרח מעליו שם המפורש** והציפו המים למעלה וכו' וכאשר דהע"ה לקח את הצרור וחקק עליו שוב את השם המפורש והשליכו על פי התהום חזרו המים לאחוריהם. ובמעשה זה צריך עיון איך יתכן שדהע"ה רואה שחרס מדבר ומזהיר שלא יטלוהו מהמקום שהקב"ה בעצמו הניחו לשמור על קיום העולם, **ובכ"ז דהע"ה נוטל את החרס וגורם בזה סכנה לעולם.**

בשכר זאת זכה דוד לברכהמ"ז

ועוד יש לעיין במה שמובא בספר **מעשה רוקח** (להה"ק רבי אלעזר מאמסטרדאם) על מאמר הגמ' בפסחים (קי"ט ע"ב), שבסוף סעודת הלויתן של לע"ל יבקשו מהצדיקים לברך ברכת המזון על כוס יין המשומר

המשך בעמוד ב' <<<

המשך מעמוד א' ◄◄◄

וכשיגיעו לדוד המלך יאמר: לי נאה לברך שנאמר "**כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא**" (תהילים קט"ז-י"ג) ויברך על כוס שמחזיק **מאתים ועשרים ואחד לוגין** כמנין "**רויה**" שנאמר בתהילים כ"ג-ה' "**כוסי רויה**". ומביא במעשה רוקח מספר כבוד הבית שאותו ברכה מקבלים **בזכות הנסכים שבבהמ"ק!**

ועושה שם חשבון ששיעור כל הנסכים שניסכו היה **221** כמנין רויה, ולכן אומר דהע"ה '**לי נאה לברך**', שמכח שיעור הכוס מוכח ששכר זה בשביל הנסכים, **ואני הוא שמסרתי נפשי להתוודע מקום הנסכים** שזה השיתין לכן, לי נאה לברך!

ודבריו הק' צריכים ביאור, שהלא יכלו להתוודע מקום הנסכים בזה שכרה השיתין עד החרס, ומה יש צורך בעקירת החרס ולהכנס עי"ז למצב של פיקוח נפש ומסירות נפש. ובפרט שאח"כ הוחזר החרס למקומו ורק עד שם מקום הנסכין. וא"כ מדוע מגיע שכר על שהכניס א"ע למצב של פיק"נ.

מטרת ההרים להגן ממימי התהום

ולבאר הענין נבוא לפסוק בפרשתינו העוסק בשבח ארץ ישראל (י"א, י"א) "**והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים**".

ולהבנת פנימיות ענין שבח ארץ ישראל שהיא ארץ הרים נקדים הקדמה נפלאה מהספר הק' **ארץ החיים** על תהילים, שמביא מהמדרש (ב"ר פ' צ"ט) מימרא של רשב"י עה"פ "**צדקתך כהררי א-ל", שמדד הקב"ה היכן מי התהום חזקים יותר ומתרבים יותר, ושם נטל הקב"ה הר גבוה ונתן על תהום רבה.** וכן מובא **במהר"ם שיף** על מס' חגיגה (דף ט"ו ע"א) בשם **חכמי המחקר**, שההרים הגדולים הוא מקום תהום רבה, שצריך הר גדול לעוצרו שלא יעלו המים וישטפו. והרים קטנים זה מכסה מקום תהום שאינו מסוכן כ"כ שיעלו.

גודל הכיסופין בארץ ישראל

ולפי הקדמות אלו נוכל בעז"ה להבין את שבח ארץ ישראל בזה שהיא ארץ "**הרים ובקעות**". והוא כנ"ל, **שמחמת גודל כיסופי המים להתקרב לה', ובא"י התשוקה גדולה יותר אפי' אצל המים, צריך להגביה את אר"י יותר מכל העולם, ולעשות בה הרבה הרים**, ואח"כ משבחים את ירושלים ש"**הרים סביב לה**" (תהילים קכ"ה-ב') **ששם יש עוד יותר כיסופים של "בעינן למהוי קדם מלכא עלאה"** וצריך לסבבה בהרים רבים. וכן בגובה עצום שהיתה ירושלים אז כמובא בשמ"ק (ב"ב ע"ה ע"ב) בשם **הרא"ם שירושלים קמייתא היתה גבוהה מכל העולם בג' פרסאות! [14,400 ק"מ!!]** וכן תחזור ותהיה שוב גבוהה ירושלים לעתיד לבוא!

ומקום הכיסופים הכי גדולים וכלות הנפש לקרבת אלוקים נמצא **במקום ביהמ"ק והר הבית!** ועד כדי כך **שכבישת הר הבית על מי התהום שם לא הספיק כדי למנוע את המים שבוערים בכיסופיהן לעלות והיו צריכים חוץ מגובה הר הבית שהיה 300 אמות!** [180 מטר! גובה 60 קומות!] **וגובה ביהמ"ק 100 אמות!** [60 מטר - 20 קומות וס"ה התנשא לגובה 240 מטר!] **והוצרכו כדי לעצור את תוקף תבערת התהום בשם המפורש שעל החרס.**

והשתא נבוא להבנת ענין נטילת החרס ממקומו. דוד המלך רצה שיתוודע ויתגלה לעולם **שפנימיות שורש נקודת ביהמ"ק הוא השתוקקות וכיסופין אין סופיים לבורא ית"ש**, וכמו שמובא בסודי רזיא שבשעה שעלו המים א"ל הקב"ה לדהע"ה שלא נתכונתי בזה **אלא להראותך יסוד ביהמ"ק**, ומתוך שמסר נפשו בלקיחת החרס וגילוי הענין של שם המפורש שם נתברר לכולם היסוד שביהמ"ק הוא מקום הכיסופין וכלות הנפש לאין סוף ב"ה אפילו בחלק הנמוך של הבריאה - הדומם! **וכ"ש אצל יהודי שנכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה'**, וכמובא בזוה"ק שהיה משתכח מכ"א בבהמ"ק כל ענין חוץ לדביקות וחיות אלוקית, שכל א' חזר שם לשורשו לחיבורו עם ה'.

ונצרף את דברי **ר' אברהם בן הרמב"ם**, בספרו '**המספיק לעובדי ה**" על הפסוק בתהלים פ"ד "**עוברי בעמק הבכא מעין ישיתהו", שכאשר היו מגיעים לעמק שמתחת להר הבית לעלות לביהמ"ק, אזי מרוב השפעות וכיסופים לבורא, היה נפתח ליהודי מעיין דמעות של בכי, וזהו "עמק הבכא" שמהעמק היו בוכים כמעיין של דמעות כיסופים לכלות הנפש לבורא!**

נחל איתן

טללי טוהר מתוך דא"ח של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

עבודת השי"ת בעקבתא דמשיחא

אאמו"ר זצוק"ל, היה רגיל על לשונו מה שמובא בכל הספה"ק, עה"כ בפרשתן "**והיה עקב תשמעון**", ש"**והיה**" הוא לשון שמחה, דישראל גורמים שמחה גדולה להשי"ת כאשר אפי' שאנו ב"**עקב**" - עקבתא דמשיחא, והנשמות שבדורינו הם בבחי' עקביים שהיא דרגה פחותה, ומ"מ "**תשמעון את המשפטים האלה**" שישראל מקיימים את התורה והמצוות. ואדרבה בדורות אלו כל מילה של תורה וכל קיום מצוה חשוב מאד אצל השי"ת.

וענין זה מבואר **בתפארת שלמה**, ד"**עקב**" מרמז על עקבתא דמשיחא, כי נכון לכל אדם להבין ולדעת, כי בחשכות הגלות האחרון כיום הזה, הנה יקר מאד לפני השי"ת ומקובל לפניו כל בחינת התעוררות לעבדות לתורה ולתפילה, אפילו שאינו כראוי ובכוונה גדולה כמו בדורות הראשונים, בכל זאת המעט מהעבדות הוא חשוב לפני הקב"ה, כמו הרבה בימים שלפנינו. יען כי בעוונותינו הרבים גברה החשכות ועול הגלות, וכשל כח הסבל מרוב צרות וטרדות הזמן, והסטרא אחרא רודף כל היום באין מנוס, ולכך **מעט התעוררות לקדושה פועל יותר ויותר, כי הזמן גורם.** וכמו בעת טוב גם הסחורה רעה ימכר לטובה יותר מן בעת רעה סחורה טובה, כי מה נעשה עתה בעת המר הזה שאין בנו כח לכוון לבבנו כנכון כי מעט מהאור דוחה הרבה מן החושך, עכת"ד. וכן היה מעשה אצל החפץ חיים זי"ע כאשר אחד מתלמידיו נתנמנם לעת ערב ונתאחר כ"כ עד שהפסיד תפילת מעריב, וחשב אותו בחור בלבבו, שתפילת מעריב שלו אינה חשובה אצל השי"ת, כי אינה בכוונה הראויה, ובפרט שאם היה מתפלל היתה תפילתו נים ולא נים, תיר ולא תיר. ואמר לו החפץ חיים שאינה דומה סחורה שאינה טובה כ"כ בימים כתיקונם, לסחורה כזו בשנת בצורת, כי במצב של בצורת כל סחורה נקנית בדמים יקרים מאד. וע"כ אף שתפילתו אינה בכוונה גדולה ובהשגות גבוהות, מ"מ בדורינו אנו שכשל כח הסבל מעול הגלות, הרי כל תפילה וכל התעוררות אפי' קטנה חשובה מאד אצל השי"ת. והן הן דברי התפארת שלמה הנ"ל.

וכתב עוד בתפארת שלמה שם, שע"כ ראוי לכל איש לקום בכל עוז להתעורר ביראת ה' בעת הזאת, אשר כביכול המלך עומד ומצפה פתח השער לדופקי בתשובה לקבלו באהבה, ובהמשך דבריו כתב וז"ל: הנה זהו שאמרו חכז"ל (פס"ז ואתחנן ו, י) והיה לשון שמחה פי' והיה עקב תשמעון לשון שמחה בכל מקום, **כי לעתיד במהרה באחרית הימים יהיו ישראל ראש פינה**, אותיות ו"ה לפני י"ה בסוד עטרת תפארת לעמוסי בטן וזה הרמז במלת "והיה" שהוא רומז על שם העתיד בגאולה ושמחה. וזה פירוש "**והיה עקב**", בעיקבתא דמשיחא **אם "תשמעון את המשפטים האלה"** יהיה שמחה גדולה לפני השי"ת ב"ה גם בבחינת שמיעה הקטנה שלכם ושמר ה' אלוקיך את הברית ואת החסד, ר"ל ישמור לך את ההשפעה והחסד לבלתי ילך לסט"א ויהי' לך לבדך ואין לזרים אתך עד ביאת הגואל בב"א.

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

לא ה' אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים...

ע"י יראה מת"ח בא ליראת הרוממות

ובזה (נראה) פירוש הפסוק (תהלים לה, ה) דרשתי את ד' וענני וכו', כי איתא בגמרא (פסחים כב:) **ששמעון העמוסני היה דורש כל אתין שבתורה, וכשהגיע לאת ה' אלהיך תירא** (דברים ו, יג) פירש, עד שבא רבי עקיבא ופירש את ה' אלהיך לרבות תלמידי חכמים. כי **בזה שיש לאדם יראת רבו ויראת ת"ח, מזה יוכל האדם להשיג יראת רוממות**, אבל זה שאינו ירא מרבו ממילא אינו יכול להשיג יראת רוממות, והאיש הזה עדיין אינו שלם.

(אור לשמים - בראשית)

ר"ע שמסר נפשו בהתגלות דרש כן

איתא בגמרא (פסחים כב:) שמעון העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלהיך תירא (דברים ו יג) פירש, עד שבא רבי עקיבא ודרש לרבות תלמידי חכמים. ולהבין זה, מפני מה לא דרש שמעון העמסוני בעצמו לרבות תלמידי חכמים.

ואפשר לפרש בדרך זה, דהנה עיקר בחינת תלמיד חכם הוא כשהוא תמיד דבוק רק למקור הקדושה וממאס תאוות עולם הזה ומופשט מכל מיני חומריות ובורח מן הכבוד ומשתוקק תמיד רק לדבקות הקדושה, והנה כשהוא בבחינה זו אז הבורא ברוך הוא משרה שכינתו בתוכו, ומפני תלמיד חכם כזה צריך לירא, שזהו ממש יראת קב"ה ושכינתיה. והנה רבי עקיבא היה אצלו בחינה זו בבחינת התגלות, כמו שאמר (ברכות סא:) מתי יבא לידי ואקיימנה, שהיה משתוקק תמיד לבחינת מסירות נפש בפועל ממש כמו שהיה לבסוף, ורבי עקיבא ידע שבוודאי יקיימנה למסירות נפש בפועל, ומחמת שהיה אצלו בחינה זו בבחינת התגלות, לכך דרש לרבות תלמידי חכמים. אבל שמעון העמסוני היה אצלו בחינה זו בבחינת הסתרה, שתמיד היה מסתיר את הבחינה זו, לכך לא רצה לגלות ולדרוש זה.

(בת עין - תרומה)

יראה ע"י ראיה

ליראה מהת"ח, וכמו שדרש רבי עקיבא (קדושין נז:) **את ה' אלקיך תירא** (דברים ו, יג) **לרבות תלמידי חכמים.** והטעם, מה ענין יראת תלמידי חכמים ליראת ה'. ונראה לי שהוא צורך גבוה, כי מאחר שבארנו **כי אין יראה כי אם על פי ראי'**, ובמלך בשר ודם בראי' הגשמי, ובמלך ה' צבאות בראי' שכליות, שמחשב בדברים הנוראים, ואז בא היראה והפחד. והנה אנשי המוני עם שאינם יודעים לחשב במחשבה כנ"ל, ואם כן אינם בראיה ולא בידיעה, ואין יראת ה' במקום ההיא, לכך בא הציווי לירא מת"ח, שיהי' דבריו נשמעים, והוא יעורר לבבות ישראל בראיה על פי ידיעה במה שהרחיב הרמב"ם הנ"ל בכל הפרק ההוא, **ואז יבא להם גם כן הפחד והיראה מפני כבודו יתברך**, אין מקום ליראה מפניו יתברך כי אם היראה מפני הת"ח, ושפיר דרש רבי עקיבא את ה' לרבות תלמידי חכמים. מלבד שאר טעמים נגלים ונסתרים בזה.

(תולדות יעקב יוסף - בא)

דווקא ת"ח השפל בעיני עצמו

וזה נ"ל שדרש רבי עקיבא **את ה'** (דברים ו, יג), **לרבות ת"ח** (ב"ק מא:). ולכאורה קשה מנלן זה. הגם לפי חכמי אמת אורייתא וקב"ה וישראל אינון חד, אבל נ"ל דלאו כל ת"ח קאמר, **אלא זה שהוא שפל רוח שהוא את ה' אתו עמו**, שנאמר (ישעיה נז, טו) אשכון את דכא ושפל רוח, בזה צוה ה' אותו תירא, לפי שהוא שפל בעיני עצמו, ותרצה להשפילו בעיני העם, לכך אמר אותו תירא, אבל תלמיד חכם שאינו בגדר הזה, רק שהוא מתגאה ומשתרה, בזה א"צ לצות אותו תירא, כי ממילא מוראו מוטל עליהם שנוקם ונוטר לכל.

(תולדות יעקב יוסף - שופטים)

נערך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

לא תחמוד (ב)

חמדה בשכירות: החומד חפץ שהוחזק בשכירות אצל חבירו ומפציר בבעלים שישכירו לו החפץ, י"א שעובר בהוצאת החפץ מיד השוכר המוחזק בו, (כן נראה משו"ת מהרשד"ם חו"מ רכ"ז). אבל לרוב הפוסקים אינו עובר שאין האיסור אלא בלקיחת חפץ מבעליו שגוף החפץ שלו וכמשמעות הכתוב בית רעך (שו"ת שפ"א סי"ז). המפציר בבעלים שישכירו או ישאילו חפץ י"א שאינו עובר בלא תחמוד שאין אלא בהוצאת חפץ לגמרי מרשות בעלים ולא באופן שנשאר בבעלותם (תולדות שמואל סל"ח), וי"א שאין להקל בלי ראיה (שו"ת שפ"א סי"ז).

לחמוד חפץ של מצוה: אף בחומד **חפץ של מצווה** כגון **שופר לולב מצה** וכן חפץ של קדושה כסת"ם שייך איסור לא תחמוד ולא תתאווה (בצה"ח ג. מ"ג והוכיח כן מדהוצרך מיעוט למעט עוסק במצווה (ברכות י"א), כיון שאין מיעוט א"כ נכלל בלאוין אלו), ומה דמשמע מרבינו בחיי דחמדת התורה והמצוות מותרת ע"כ הכוונה דאינו חומד לאיזה חפץ מסויים. ואף אם קנה חפץ מצווה ע"י איסור חמדה, מותר לקיים המצווה דאין בזה משום מצווה הבאה בעבירה (מנ"ח מצווה ל"ח ד).

לחמוד התורה: לכו"ע **מותר לחמוד את התורה** וזה לשון הזוה"ק (יתרו כג.) "אוף הכי לא תחמוד לא פסיק טעמא כלל ואי תימא אפי' חמידא דאורייתא אסיר כיון דלא פסקא תא חזי בכלהו עבדת אורייתא כלל ובהאי עבדת פרט, בית רעך ועבדו בכל מילי דעלמא, **אבל אורייתא איהי חמודה תדיר שעשועים גנזי דחיי ארכא דיומין דעלמא דין ובעלמא דאתי** (תרגום: בכל הלאוין הנ"ל יש טעם טפחא שהוא טעם לסימן שמפסיק את תיבה זו מתיבה שלאחריה ובלא תחמוד אין טעם זו, היה הו"א שאסור לחמוד כלל וע"ז המסקנא בזוה"ק דבדברה זו יש כלל ופרט לומר דרק הפרט אסור לחמוד כגון בית רעך וכו' אבל בתוה"ק היא חמידה תדיר והיא השעשועים של כלל ישראל ויש בה גנזי חיים ואורך ימים בעוה"ז ובעוה"ב לכן מצווה לחמוד ללמוד התוה"ק.)

לחמוד חכמה של אחר: נחלקו הפוסקים בכוונת הזוה"ק (הנ"ל) שהתיר לחמוד תוה"ק ונפק"מ לנידון זה י"א שהכוונה להתיר לחמוד חכמת התורה כגון ברואה בחבירו שיודע איזה מסכת וחומד שידע גם הוא כמוהו, וא"כ משמע דחמדה כזה במילי דעלמא היינו בחכמות אחרות אסורה (דרך פיקודיך מ' ל"ח). וי"א דהכוונה שרואה בחבירו או רבו שיודעים סוגיא וחומד ומבקש ממנו שילמדנו אף שהם אינם רוצים כי אין להם זמן והוא מפציר הרבה עד שהם מסכימים זה נקרא חמדה (ערוה"ש וכן הוכיח בספר לרעך כמוך שהרבה דוגמאות כאן נלקחו מספרו).

חפצי הקדש: החומד בחפצי הקדש כגון בחפצי ביהכנ"ס ומפציר בגבאי למוכרם לו ונתרצה לו הגבאי למוכרם אין בו לא תחמוד, דממעטינן רעך ולא של הקדש (בצה"ח ג. מח ע"פ פמ"ג תר"ד מ"ז סוסק"א לגבי חמדה בחפץ גו')

בין אחים: יש חמדה המצויה בין אחים כגון בן אחד שרואה שאחיו קיבל מנה גדולה של אוכל והוא קיבל מנה קטנה ומבקש מאביו שיאמר לאחיו ליתן לו חלק ממנתו וכך ישתוו המנות, אפי' שטענות האח צודקת מ"מ עובר בלא תחמוד. וכ"ז בבנים גדולים דאל"כ צ"ע בזה דהרי הכל שייך לאביו.

סיגריה: מצוי שיש קבוצה שנאספו לאיזה צורך ומתחיל האחד לעשן וחבירו רואה ומפציר בו תן לי סיגריה אחת, יש לחלק בזה וכדלהלן: אם מוכן לשלם לו ואפ"ה הוא אינו רוצה ומפציר בו שימכור לו, היות וסיגריה הוא דבר המצוי (מדובר באמת בזמן הנכון) והוא רק מחמת עצלותו לא קונה בחנות ועדיף לו להפציר בחבירו, נחלקו הפוסקים האם בדבר המצוי יש איסור לא תחמוד כנ"ל (ארץ צבי ויש"פ). ובאופן שמפציר בו ליתן לו במתנה, יש גם דיון האם במתנה שייך איסור לא תחמוד, י"א שלא שייך במתנה לא תחמוד (האמרי אמת מגוה מובא בשו"ת ארץ צבי (שם) **ופירש מה שהובא בשע"ת** (חג. סמ"ג) דאסור לשאול מעם רעהו מקח או "מתת" בלתי אם ידע כי נתן יתן לו בנפש חפיצה דעת יחיד הוא ומידת חסידות בעלמא וכן בשו"ת בצה"ח (שם) שהוכיח מכמה ראשונים כך). וי"א שאף במתנה שייך לא תחמוד (ארץ צבי (שם) שחולק שלפי דעתו דעת רבינו יונה מוכרחין מעצמן יעו"ש וכן משמע דעת הח"ח (שמירת הלשון ח"ב חתימת הספר פ"ד) לגבי חתן שמכביד על חותנו עובר בלא תחמוד והוסיף וכן כל כהאי גוונא מתנות של רשות). ויש שהסתפקו בזה (בא"ח בספרו רב ברכות ולא הכריע ספקו).

חומד עבור ציבור: יש לדון בעסקן ציבורי החומד בית מסוים לקנותו עבור הציבור האם יש בזה לא תחמוד, דשמא כיון שאין כאן בעלים מיוחדים הזוכים בבית אין בזה איסור או כיון שהוא גם חלק מהציבור וצ"ע.

שידוך: מותר לו לאדם להרבות רעים ולהפציר בהורי הכלה ע"מ שיתנו את בתם לבנו וכן להיפך (מצד איסור לא תחמוד), כיון שהחתן והכלה יכולים להסכים לשידוך גם שלא ברשות הוריהם, לכן אין בלחץ על ההורים משום לא תחמוד (כן מפורש במכילתא יתרו יעו"ש). [אבל אם החמדה מצד הממון שבו בבחינת הנושא אישה לשום ממון יש לדון מצד חמדה למתנה כנ"ל].

חסד: מותר לו לאדם לכוף את חבירו בדברים ולהפציר בו כדי שיעשה עימו חסד כיון שחבירו מקיים בכך מצווה, כגון להפציר בחבירו בעל רכב שיקחנו ברכבו למקום נסיעתו או להפציר בעל גמ"ח שיתן לו הלוואה כספית.

לחמוד כליה: י"א שמותר לחמוד כליה מחבירו ולהפציר בו שיתרום לו ואין בזה לא תחמוד הואיל ואינו נראה. (אבן ישראל)

אין החומד יכול לקנותו: י"א שממון שאין החומד יכול לקנותו, כגון שחבירו תקיף ממנו אינו עובר בלא תחמוד ולא תתאוה (סמ"ע). כיון שלא שייך לעבור על הלאו ע"י לקיחתו, אבל אם יכול באיזשהו דרך לקנותו אף אם בא לו בקושי גדול או שאינו יכול לקחתו אלא באיסור שייך בזה איסורים אלו (ב"ח חו"מ שנ"ט).

הנהגת המוכר שהפצירו בו: אדם שהפצירו בו שימכור חפץ שברשותו ובתחילה סרב למוכרו ולבסוף מרגיש שליבו נכנע ללחצים ונוטה להסכים, אין לחוש להסכים שמא יכשיל את הקונה בלא תחמוד, דלא שייך לפני עוור אלא קודם שחטא אבל אחר שחטא לא שייך איסור זה, וא"כ כיון שחבירו כבר הפציר נמצא שכבר עליו הלאו (בצה"ח ג. נ). ומן הראוי שכיון שהסכים למכירה שיפעל בלבו להסכים למכירה בלב שלם לגמרי ואז יציל חבירו מאיסור (משמעות השע"ת (ג. מג.), אך יש חולקים ע"ז שאף שלבסוף מסכים בלב שלם עדיין האיסור קיים (רמב"ם) וגם יודיע לקונה (שלא יכשל בעבירה במחשבה בבחינת נתכוין לאכול בשר חזיר וכו').

תשובה: אדם שעבר על לא תחמוד חייב לעשות תשובה על מעשיו וטרם כל עליו להחזיר החפץ שחמד ואח"כ יעשה את חלקי התשובה.

הרה"ג ר' יהושע לאנגנויער שליט"א

הכנת כוס תה משבת לחול

כרבע שעה לאחר צאת השבת, קודם זמן ר"ת, עבר אברך בבית המדרש, ויהודי מבוגר ביקש ממנו אם הוא יכול להכין לו כוס תה. האברך שאלו, עוד לא ברכת ברכת המזון של סעודה שלישית? אמר לו, ברכתי, אני כבר אחרי מעריב, ושמעתי כבר הבדלה.

אמר לו האברך בדרך צחות, **אני עוד לא ברכתי ברכת המזון, ואצלי זה עדיין שבת, אז זה נקרא מכין משבת לחול, כי אצלי זה שבת, ואצלך זה חול.**

כשהאברך נגש להכין לו את הכוס תה, אמר לו יהודי שעמד מן הצד, אמרת לו את זה בדרך צחות, אבל אולי זה באמת כך, שאתה מכין משבת לחול, ואולי אסור לך להכין את הכוס תה בשבת?

תשובה לשאלה של שבוע שעבר

השאלה בקצרה: **בית הכנסת שאין להם כהן, ואחד המתפללים שוכר לברכם, והכהן מקבל עליה לתורה, והגבאי מתנגד כי מוריד הכנסות, וגם טוען שזה שכר שבת.**

בשו"ת מהר"ם שיק (או"ח סימן נט) נשאל, על דבר בית הכנסת שאין שם רק כהן אחד, ורוצים הקהל לתקן שלא לקרות לכהן, כי יש בזה הפסד לצדקה. והשיב ש**לכבד את הכהן זה מצות עשה דאורייתא, והרי זה ככל מצות עשה שמחוייבים אנו לפזר ממון עבורה ולקנות אותה בדמים,** וכי לזה יקרא הפסד, הרי זה חיוב עלינו ועל כלל הציבור. ואפילו יהיה הממון לצורך מצוה אחרת, מאי אולמא האי מצוה מהאי מצוה.

ואנשים שרוצים לקרות ראשון ושלא לכבד את הכהן, הרי זה חסרון ידיעה אצלם, שהרי בקריאת כהן הם מקיימים מצות עשה דאורייתא, ובקריאה בתורה אינם מקיימים אלא מצוה ותקנה דרבנן. ואם רוצים ליקח מצוה דרבנן כל שכן מצוה דאורייתא. על כן רע עלי המעשה שעושים במקצת קהלות שמזלזלין בכבוד הכהונה, ונותנין אמתלאות משום הפסד צדקה, וזה אינו כדלעיל. יעו"ש.

בענייננו השאלה שונה, כיון שהגבאי אינו רוצה למנוע מהכהן לעלות, אלא שרוצה שהכהן לא יבא לבית הכנסת, אבל מדברי המהר"ם שיק למדנו שני דברים שכן נוגעים לענייננו, א. שאין זה תלוי בגבאי, **אלא בציבור,** והגבאי הוא רק שליח של הציבור, ואם הציבור רוצים ברכת כהנים, ולכבד את הכהן בעליה, אינו יכול למנוע זאת. ב. **שאין זה הפסד לצדקה,** שאדרבה זו מצות עשה שכל הציבור מקיימים, ואין להם להפסיד את המצוה בשביל הרווחת ממון.

אלא שיש לדון אם הציבור מחויבים לכבד את הכהן בעליה, כיון שכבר שמע קריאת התורה, ונחלקו בזה הפוסקים:

בשו"ת אפרקסתא דעניא (ח"א סימן קעט) כתב שודאי חייבים, ואחד הטעמים הוא משום שהצבור השני, עדיין לא קיימו מצות עשה של 'וקדשתו', ומצוה זו מוטלת על כל צבור וצבור, וא"כ איך יעלה על הדעת שנפטר הצבור הב' במה שקרא הכהן בצבור הא'. והוסיף שם, שלאחר חורבן בית המקדש, **זה שארית הפליטה שנותר לנו לכבד את הכהנים,** יעו"ש.

אבל האדר"ת (עובר אורח על אורחות חיים סימן קלה ג) כתב שכהן שכבר קרא עלה במנין אחד, ברור שאין חיוב להעלותו במנינים אחרים, שאין החיוב לקדשו רק במה שיש לו שותפות בו. וכיון שהכהן כבר קרא, ואינו שותף בקריאה, אין חובה לכבדו.

וכן כתב בקובץ שערי הוראה (ח, עמוד לט) בשם מרן בעל **שבט הלוי** זצ"ל שאם כבר שמע הכהן קריאת התורה, ליכא חיובא להעלותו ראשון, אלא דמהיות טוב עדיף שיצא החוצה, אבל מן הדין אף אם הוא נותר בפנים, אין כל חיוב לפתוח בו ראשון.

אולם לכו"ע אם כיבדו אותו קיימו מצוה, אלא הנדון אם מחויבים במצוה זו, ויתכן שדבריהם אמורים כאשר הכהן לא בירך אותם בברכת כהנים, אבל באופן כזה ששמחו על הברכה שקבלו מהכהן, אולי מן הראוי לכבדו, גם אם כבר יצא בקריאת התורה.

לסיכום: אין הגבאי יכול לעכב את הציבור מלהביא את הכהן, והגבאי הוא שליח של הציבור. נתינת עליה לכהן אין זה הפסד ממון, אלא זה רווח מצוה גדולה, אם הכהן אינו יוצא ידי חובה בקריאת התורה, נחלקו הפוסקים אם מחויבים לתת לו עליה, אבל יתכן שאם זכו בברכתו, ראוי לכבדו.

לגבי הנדון של שכר שבת לשכור לצורך מצוה. הביא **בשו"ע** (סימן שו ס"ה) שתי דעות בזה, וכתב במשנ"ב (ס"ק כד) שנוהגים להקל בזה, והרוצה להחמיר לא יקצוב שכר, ומה שיתן לו אחר כך הרי זה מתנה.

שורש ז' * ענף א'

עבודת השי"ת מתוך אהבה ודבקות – כיצד

אז - על מרחבי הדשא המוריקים, באויר הצח, הנעים, נפגשו פעמיהם של שני הרעים. אשר בן מושב למושב יצאו לנפוש, לעורר מוח ולב - ונדברו, השיחה אשר קלחה מהם תאמה להפליא את כללות ה"פאנלים" באיכותה, וכאשר שניהם תחת הרושם העז של השאלות והתשובות, אשר האירו את עיני הנאספים ופתחו להם שער לעולם מלא ומופלא של תורה ועבודת השי"ת, פתח שלמה חיים, ופנה אל תנחום ידידו.

"**הנה** נפתחו לנו העינים להבין ולהשכיל מה ה' אלוקינו שואל מאתנו, מה חובתנו בעולמנו. קנינו כלים להתמודדות כנגד היצר הרע אשר בתחבולותיו מנסה לסובב את האדם בכחש ובכזב, התחזקנו יחדיו - אשר בכל יום ובכל עת בכל שנותיו של האדם, נתון הוא בעבודת השם חדשה ויכול להתחדש בו, והשכלנו שדביקות בתורה, הוא השער והמפתח של תורת הבעש"ט אשר על ידה אפשר להגיע לדביקות בהשי"ת".

"**אמנם**", ממשיך שלמה חיים להרהר בקול ולשתף בהרהוריו את תנחום ואת עוד אי אלו רעים וידידים אשר הצטרפו לשיח המחכים, "איך צריך להיראות לימוד התורה כראוי, אשר ניתן לומר עליה **שזו היא הדביקות בהשי"ת, באיזו דרך ישכון אור רבותינו הבעש"ט הג' ותלמידיו אשר הניחו דגש מיוחד על ענין זה**".

"**שלמה** חיים ידידי", פונה אליו תנחום, מי אנכי שאוכל לומר לך מהי הדרך הראויה בקנין ולימוד התורה הקדושה וקיום המצוות, אך הבה נא נתבונן יחדיו בדבריו המאירים של רבינו הקדוש בסידורו של שבת, אשר מחלק את ענין הדבקות ואהבת השי"ת ע"י תורה ומצוות לשלשה דרגות. בדרגה הראשונה והתחתונה מביניהם, אשר גם היא כשלעצמה מעלה יתירה היא, הוא פשטות התורה, היינו **לקיים ולשמור את כל מצוות השי"ת כאשר ציוונו, וטעם כל מצוה ומצוה כאשר נתבאר בדברי חז"ל, לקיים את מצוותו ובתורתו יהגה יומם ולילה, ולא ימוש ספר התורה מפיו**, והכל כדי **לקיים את מצוות בוראו באמת ובתמים**, דהיינו שלא לומד חס ושלום על מנת להתפאר, או לקנטר, אשר דבר זה נפסל מעיקרו ע"י חכמינו ז"ל. וכאשר לומד במדרגה כזו, הכל כדי לקיים מצוות השם **הרי הוא נמשל לעבד השי"ת ולא כבן**. אמנם, ע"י לימוד כזה קונה בעצמו בחינת **נפש שברוח** - אשר קבלתו היא ע"י עסק התורה. אך לא בזה הדרך יהיה תפארתו, כי לא בשביל זה ובמסילה זו ימצא אור ותענוג וחיות בלימוד התורה. כי הרי אמרו חז"ל שבזמן שאתם עושים רצונו של מקום אתם קרוים בנים ובזמן שאין אתם עושים רצונו של מקום אתם קרויים עבדים, וזה תמוה ביותר האיך יקראו להיות עבדי המקום, במה הם עבדים אם אין הם עושים רצונו. היש עבד שעבדותו היא שאינו עושה רצון אדונו"?!

"**אלא**", ממשיך תנחום בדיבורים הנפלאים של רבינו הסידורו של שבת, "הביאור הוא, שאין הוא עושה "**רצונו של מקום**" אלא הוא **כעבד שמוכרח לקיים את ציווי אדונו כי הוא עבדו**, ואדונו הרי מאכילו ומשקהו ונותן לו כל צרכו מקטנותו ועד גדלותו, ומן ההכרח הוא לקיים את מצוותיו אף אם אין ליבו שלם עם זה ואין זה רצונו העצמי. וכך מובא בזוהר הקדוש שמי שנקרא בשם עבד מקיים את מצוות השם **כשור לעול וכחמור למשא**, כי לטורח ומשאוי ומשאוי נחשב אצלו כל העבודות כי כמו העבד שכיון שצמא ללחם ומים מחויב הוא לעשות רצון אדונו כדי להתקיים, כך הוא מקיים את מצוות השם בעל כרחו, **אך אין זה נקרא עושין רצונו של מקום, כי רצון הוא אהבה ודבקות בהשם**".

"**אך** יש גם בזה מעלה", נכנס שלמה חיים בתוך דבריו, "כי אפילו במדריגה זו משלים האדם את בחינת הנפש שברוח". "אכן", מסביר תנחום, "כי מכל מקום עבודתו היא שלמה להשי"ת בלי תערובת פסול או פיגול. והוא מתגבר תמיד על יצרו. אך אף על פי כן - ותדע לך" - כאן מגביה תנחום את טון דיבורו - "**שזהו מהיסודות הגדולים שחידש רבינו אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש, שקיום מצוות ותורת השי"ת בלי רעותא דליבא, בלי רצון אמיתי באהבה ודביקות להשי"ת, לא בזה הדרך ישכון אור**".

"**אכן**, כאשר נרצה לעלות בהר השם", ממשיך תנחום את שיחו, "נפנה עתה אל המדרגה השניה אשר מדבר בו רבינו, שהיא מדרגה אשר האוחזים בה עושים את רצון השי"ת מרוב אהבה ודביקות ומתיקות נועם זיו השם. שעל זה אמר דוד המלך ע"ה, טעמו וראו כי טוב השם. כי ע"י הטעימה בטוב טעם תענוג אור התורה, זוכים הם לראות ולהביט בנפלאותיה. ונגלים עיניהם ומביטים נפלאות בה. "***כי הם דורשים ומחפשים כמטמונים את האור הגנוז בתוך התורה הקדושה ורוצים שיאירו עיניהם בתורה להיות טועמים טעם מתיקות התורה, להם מתגלה האור הזה, עד שעל ידי לימוד התורה הקדושה יתלהב ליבו ורעיון מחשבתו, להעלות נר תמיד ולהיות עולה עמה במחשבתו הקדושה, עד שנעשה בחינת סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, וכל כך יומתק למו טעם מתיקות האהבת השם ורצון אין סוף ב"ה הנעלם בתורתו הקדושה, עד שיכסוף וירצה ויחשוק לדבק נפשו לה' תמיד, ותמיד יחפוץ לעשות ביותר מיכולתו, ולא להיות לו מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, רק ללכת מחיל אל חיל לחזות בנועם השם בכל יום ויום אחר, עד שידמה בעיניו כל עשיתו עד הנה למה, והכל קטן בעיניו מגודל אור האהבה והחשיקה בתורה, והתורה מוספת לו אהבה בכל יום ויום להיות מדליק והולך בהנר מצוה ותורה אור עד שלצדקה נחשב לו מה שבחר בו השם מכל העמים ונתן לו את התורה, ... וכל מיני אהבת עולם הזה מקטן ועד גדול הכל כאין יחשב אצלם אהבתם ומתיקתם נגד אהבת ומתיקות התורה והמצוות***". אמנם מסיים רבינו ואומר שאין כל המדריגות שוות, וכל צדיק זוכה למשוך בפני עצמו לפי ערך שורש נשמתו, אך הכלל הוא "***שאלו הלומדים את התורה ומקיימים את המצוות מרוב האהבה והאור והנעימה שבה מרצון אין סוף ב"ה המלובש בתורה הק', אליהם אין צורך לדבר על ליבם ולקחת אותם כעבד שיהיה מוכרח לקיים את התורה כי לא לעול נחשב אצלם ואדרבה הוא להם במתנה***".

ובטרם נפנה למדריגה השלישית אשר גבוהה היא מעל גבוה, ניקח מוסר לעצמנו - אומר תנחום - ממה שאומר רבינו, שכך היא ג"כ במצוות השבת קודש, דהיינו שאלו אשר הם בחינת עבדים "***הם די להם בשביתה לבד במה ששובת ממלאכתו ונח מעבודתו של כל השבוע, אבל אין בו השבת נפש באור ותענוג הרוחני להיות עי"ז מאחר לצאת מהשבת וממהר לבא, לא כן נפש הצדיק, שכיון ששבת וזי אבדה נפש שנתבטל נפשו בו מחמת טוב התקבלותו באור החיים הרוחני, ובכל עת ובכל רגע מחשבתה עובר הולך ומתרבה בנחת ותענוג והאור המאיר עליו מקדושת שבת, ושש ושמח על שזכה להסתופף בקדושת השבת שהוא שמיה דקודשא ב"ה***".

"**אה**, תנחום, הרבת טובות עלי להחיות את נפשי בטללי אורה המשיבים נפש ולב, מי יתן והיה ליבינו זה כל הימים", מתפייט שלמה חיים ואומר, "הבה ניכנס עוד ונקלוט עוד כמה מעלות טובות להתענג לפני אלוקים באור החיים".

ואנוכי לא אשכחך – בכל מצב

בפרשתן אומר לנו משרע"ה דברי מוסר מפורשים, ואף שבתחילת חומש דברים הוא מדבר אל ישראל בדרך רמז, הרי שכאן הוא כבר מוכיחם מפורשות - "ממרים הייתם", אך על אף דבר התוכחה הוא מסיים בדברים רכים "**ועתה ישראל מה ה' אלוקיך שואל מעמך**", ופירש"י אע"פ שעשיתם כל זאת עודנו רחמיו וחבתו עליכם" ומכל מה שחטאתם לפניו אינו דורש כי אם ליראה וגו'" הרי שמשרע"ה אע"פ שבא להוכיח את ישראל מ"מ מחזקם בכך שהשי"ת מצפה לתשובתם והוא אוהב אותם ביותר אע"פ שחטאו לפניו.

אם לא שוכחת את בניה - בכל מצב

וכן אנו מוצאים בהפטרת פרשתן שאומר הנביא ישעיה "**התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה, גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך**" שכמו שאם אינה שוכחת את עוללה בכל מצב שיהיה, כי הוא בנה, ואיך יעלה על הדעת לשכוח ממנו, כמו"כ השי"ת שהוא אבינו ואנו בניו אינו שוכח אותנו בכל מצב, וביותר נראה כוונת הכתוב "גם אלה תשכחנה ואני לא אשכחך דאפי' שיש מצב אצל אם שתשכח חלילה את בנה כאשר הוא מתנהג בצורה איומה, ומתנכר להוריו ע"י שמביאם עד כדי מצב של שכחה, מ"מ אצל אבינו שבשמים, אפי' כאשר חלילה נתרחק איש ישראל ביותר וטבע ביון מצולה אפי' במצב כזה אין השי"ת שוכח מאתנו לעולם ועד. וזהו "**גם אלה תשכחנה**" שאפי' במצב כזה שאם שוכחת מבנה חלילה, מ"מ "**ואנכי לא אשכחך**", לכן דרשו חז"ל על פסוק זה "גם אלה תשכחנה" זהו מעשה העגל שאמרו "אלה אלוקיך ישראל" שאת מעשה זה שוכח כביכול השי"ת ועודנו חבתו עלנו, "ואנכי" מה שאמרו ישראל בקבלת התורה נעשה ונשמע על ה"אנכי ה' אלוקיך" לא אשכחך", כי כאשר ענו כולם פה אחד והקדימו נעשה ונשמע נתגלה אהבתם היוקדת להשי"ת, ואת זה זוכר השי"ת "לא אשכחך".

לעתיד לבוא יתגלה רצונם הטוב של ישראל

כי בני ישראל בכל מצב שיהיה, בתוך פנימיות לבבם חפצם רק לעשות את רצון ה', ואפי' בדורות החלשים של בחי' "עקב" אפ"ה "תשמעון", מתאמצים לקיים את רצון ה' ונשמרים מכל דבר רע, וזה חשוב מאד אצל השית וכדברי הנביא בהמשך "**ואמרת בלבבך מי ילד את אלה ואני שכולה וגלמודה גולה סורה ואלה מי גדל הן אני נשארתי לבדי אלה איפה הם**", והכוונה דלעת"ל כאשר "כולם נקבצו באו לך", יראו כל ישראל מה שנפעל מכל מעשה טוב שעשו, ותולדותיהם של צדיקים הם מעשים טובים ואפי' שהיו בבחינת "גולה וסורה" שנתרחקו מהשי"ת, מ"מ כל מאמץ וכל מעשה מצוה פעל גדולות ונצורות, כי במצב כזה כל מעשה קטן מגלה את פנימיות הלב שחפץ לעשות רק את רצון ה'. וזהו שרמז **הרה"ק מבארדיטשוב** זי"ע בפזמונו הקדוש על הושענה אם אני חומה, דאע"פ שכנסת ישראל "**גולה וסורה**", מכל מקום "**דמתה לתמר**", דבכל זאת פנימיות לבבם הוא רק להשי"ת, דכמו שתמר זה אין לו אלא לב אחד. כך ישראל אין להם אלא לב אחד לאביהם שבשמים.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים
שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד
הר"ר שמואל מנשה זולדן הי"ו
לרגל הולדת הבת
למזל טוב ובשעטו"מ
ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ג ר' עקיבא ציבל שליט"א
לרגל הולדת הבת
למזל טוב ובשעטו"מ
ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת דקדושה וכט"ס אבי"ר

הגליון נדפס בחסות **דפוס שווה** לברכה והצלחה בכל הענינים • רח' השלושה 30 ב"ב • 03-6579999

a66136133@gmail.com • לתרומות והנצחות: בא"י 053-316-7955 • בל"אנדאן 073-410-88967 •